AAN in het donker - Resultaten toetsing 2026

1. Keuze van te beïnvloeden gedrag	★★★★★
2. Keuze van de doelgroep	★★★★★
3. Het formuleren van leerdoelen	★★★★★
4. Didactische uitgangspunten	★★★★★
5. Inhoud en vormgeving	★★★★★
6. Toetsing en evaluatie in programma	★★★★
7. Handleiding en draaiboek	★★★★★
8. Implementatie van het programma	★★★★★
9. Procesevaluatie/ gebruikerservaringen	★★★★★
10. Kwaliteit van de effectmeting	★

Toelichting
De campagne AAN in het donker richt zich op jongeren tussen de 12 en 24 jaar, met als doel het stimuleren van het gebruik van fietsverlichting. Binnen deze doelgroep wordt onderscheid gemaakt tussen jongeren van 12-18 jaar en 18-24 jaar, omdat de oorzaken van het niet gebruiken van verlichting verschillen per groep. Het programma heeft als doel om kennis, houding en gedrag omtrent fietsverlichting te verbeteren, zodat jongeren veiliger deelnemen aan het verkeer. Het programma scoort maximaal op 8 van de 10 stappen. Omdat er geen effectmeting is uitgevoerd, krijgt stap 10 één ster.

De keuze van het te beïnvloeden gedrag (stap 1) is goed onderbouwd. In de handleiding is duidelijk beschreven dat het ontbreken van fietsverlichting leidt tot verminderde zichtbaarheid en een verhoogd risico op ongevallen. Deze relatie is onderbouwd met literatuur. Daarnaast zijn de risicofactoren gemakzucht, vergeten en sociale norm helder beschreven en onderbouwd. Stap 1 scoort daarmee maximaal. De keuze van de doelgroep (stap 2) is logisch en goed beargumenteerd. Het programma richt zich specifiek op jongeren die het probleemgedrag vertonen, waarbij gebruik is gemaakt van gegevens over het gebruik van fietsverlichting binnen deze groepen. Daarnaast wordt de doelgroep effectief bereikt via passende kanalen zoals scholen, sportverenigingen, studieverenigingen en evenementen. Stap 2 scoort maximaal.

De leerdoelen (stap 3) zijn duidelijk uitgewerkt en sluiten goed aan op de risicofactoren. Er is onderscheid gemaakt tussen kennen, kunnen en willen, en de leerdoelen zijn concreet en meetbaar geformuleerd. Ook is beschreven welk gedrag van jongeren wordt verwacht na afloop van het programma. Daarnaast wordt aandacht besteed aan verschillende niveaus van veilig handelen. Hierdoor scoort stap 3 maximaal.

Bij stap 4 (didactische uitgangspunten) wordt gebruik gemaakt van verschillende gedragstechnieken, zoals prompts, sociale beïnvloeding, zelfovertuiging, beloning en herhaling. Deze technieken zijn onderbouwd met wetenschappelijk onderzoek en sluiten goed aan bij de leerdoelen. De werkvormen (zoals een scholentour, interactieve quiz en gesprekken) sluiten goed aan bij de doelgroep en zorgen voor een sterke koppeling tussen theorie en praktijk. Deelnemers worden actief betrokken bij het programma door interactieve elementen en beloningen. Ook is differentiatie mogelijk naar niveau en type onderwijs. Stap 4 scoort maximaal.

De inhoud van het programma is feitelijk juist en goed afgestemd op de doelgroep (stap 5). Er wordt rekening gehouden met verschillen in leeftijd en niveau, en de vormgeving en gebruikte middelen sluiten goed aan bij jongeren. De materialen zijn aantrekkelijk en ondersteunen het leerproces. Bij stap 6 is beschreven dat er gedurende het programma wordt getoetst/geëvalueerd door middel van vragenlijsten en gesprekken met jongeren. Er zijn structurele momenten waarop wordt geëvalueerd en getoetst, maar het is niet duidelijk welke vraagstelling wordt toegepast. Daardoor scoort stap 6 vier sterren. Voor de uitvoering van het programma (stap 7) is zowel een handleiding als een draaiboek beschikbaar. Hierin wordt duidelijk beschreven hoe het programma uitgevoerd moet worden en wat er van trainers verwacht wordt.

Ook de implementatie (stap 8) is goed uitgewerkt. Er is duidelijk beschreven hoe het programma geïmplementeerd wordt, welke partijen betrokken zijn en hoe maatwerk mogelijk is. Er wordt vooraf afgestemd met gemeenten en scholen, waardoor het programma aangepast kan worden aan de lokale context. Bij stap 9 wordt beschreven dat ervaringen van gebruikers structureel worden verzameld en gebruikt om het programma door te ontwikkelen. Evaluaties met jongeren en scholen leveren input voor verbeteringen.

Er is geen effectmeting uitgevoerd. Hierdoor scoort stap 10 één ster.